

Slovani drugi priliko natanko seznaniti se z ono dōbo, ki jo „Čbelica“ dela v slovstvu našem, pa tudi s pesniki, ki so stvarili ono dōbo. Kar se je dosihmal le raztreseno brati mōglo o pesništvu „Čbeličnega“ časa, najde čitatelj zdaj skupaj v eni knjižici, podučni na eno stran, zabavni na drugo. — Ker se po delavnosti svoji med prve „Čbeličarje“ po vsej pravici sme šteti dr. Jakob Zupan, zato je prof. Marn njega na čelo postavil svojim preiskavam, njega najobširnejše obdelal, a vendar tudi nobenega družega „Čbeličarja“ prezrl, če tudi le na kratko opisal, največ pa razmere dr. Zupana s škofom M. Ravnikarjem in dr. Prešernom razložil. Vse to je predmet veliko vredni knjigi Marnovi, katera slavno pomnožuje književstvo naše. — „Jezičnik“ našteva 12 „Čbeličarjev“, ki so se v „Čbelici“ glasili s slovenskimi pesmami leta 1830—1832. Prof. Marn pravi med drugim, da so nekateri vse novoslovensko pisemstvo gledé na poezijo razdeljevati hoteli v tri dōbe: prvo od 1779. leta do 1830., — drugo od leta 1830. do 1843., — tretjo pa od 1843. naprej, da pa je leta 1848. Slovanom pa tudi Slovencem napočila nova doba, po kateri se vse naše slovstvo razreduje drugače. Ta opazka napotila nas je še enkrat ogledati si „Čbeličarje“, kateri so doživeli novo dōbo l. 1848. (Miha Kastelic, Blaž Potočnik, Jurij Kosmač, Fr. Prešern, Ig. Holzapfel, Jurij Grabner, E. J. Kovačič, Jan. Ziegler), da bi videli, kdo med njimi je v oni velevažni dōbi, ko se je začelo potezanje za narodno ravnopravnost v šoli, uradih itd., za kaj več se ogrel kakor da je le pesme zlagal po načelih „Čbelične“ dōbe. In čudno! edini Blaž Potočnik se je zavedal nove dōbe, ki je napočila Slovencem, in se vstopil v vrsto onih rodoljubov, ki so se borili za ravnopravnost Slovencev; prvaka „Čbelična“ — dr. Prešernin M. Kastelec — pa sta le od daleč gledala duševni boj za vpeljavo slovenskega jezika v šole in urade, ki se je vredniku „Čbeličnemu“ Kastelcu celó „smešen“ zdel, in ostala sta le — pesnika. Tako vsak čas zahteva svoje može, in med slavistom in slovanom ostaja res zmirom razloček. Zato Kopitar ni bil kar je bil Vodnik. — Nekaj zvezkov „Jezičnika“ se še dobi pri bukvarji Gerberji.

Naši dopisi.

Iz Rusije 6. jan. 7. — Kdo ne pomni julija in avgusta meseca vriša in piša Evropskih turkofilov in osmanomanov vseh barv, belih in črnih, svetlih in mračnih. Navdušeno so peli Turško slavo, razsvetljevali svoja gnjezda, zasramovali vse slavjanstvo, pili so, kolikor je glava prenašala, lagali so kričeči na vse grlo, menda želeči prepričati sami sebe, da njihova laž je resnica. Omenimo za zdaj le dve tedanji neotesani turkoflski laži: prvič laž o velikanskih Turških zmagah, drugič laž o tem, da vojska je končana, ker Rusija nima več armade. Že takrat smo prašali turkofile, kje so trofeji Turških zmag. Odgovor na to prašanje so nam dali ne turkofili, kateri v svoji nesramni lažljivosti celó nikakoršnega pojma nimajo o resnici in poštenosti, odgovor so nam dali sami Turki. Dovolj je znana Sulejmanova Šibkinska divja krvoločnost in Izmajil-Gakkijevo Teliško roparsko ubijstvo. Nadejali smo se takrat, da ko padeta Kars in Plevna, se bo pokazalo, da med Turki, ki so preveč bogati zverinskih izvržkov, podobnimi Sulejmanu in Izmajilu, se nahajajo vendar tudi po človeško pošteni generali, Muktari in Osmani. Pod Karsom, posebno na Kizil lapi, je bilo do oktobra mnogo krvavih bojov; Plevniške griče in žlebove so naši vitezi štirikrat napajali s svojo krvjo;

sto in sto naših junakov je v krvavih bitvah zginilo, da se ni vedelo, kam. Nadejali smo se, da oni, kakor si bodi, zdravi ali ranjeni živé v Turškem plenu v trdnjavah ter da po vzetji trdnjav jih bomo zopet videli. Gajiti tako nado smo imeli vso pravico, zakaj to je pri vseh narodih navada, in ta navada je postala postava, katero je še posebej potrdila Genevska konvencija, da po bitvi pobirajo protivniki vsak na svojem polju s svojimi tudi ranjene sovražnike. Ta nada je navdajala našega cara, ko je premaganemu Osmanu vračal sabljo ter milostljivo odpustil ga v plen v Rusijo na vseh pravicah premaganega poštenega protivnika. Čakali smo in čakali sporočil iz Karsa in Plevne o naših jetnikih, rešenih iz progromov sovražnika. Prejeli smo nazadnje po dolgem čakanji sporočilo takole: „Ne enega našega ranjenega med tisoč Turkov niso našli ne v Karsu ne v Plevni.“ Ko se je ta nenadna novica po dolgem čakanji razglasila po Rusiji, je sveta jeza objela vsa srca vsega Ruskega naroda. Zdaj poprašuje drug družega osebno in javno, v domačih krogih in v časopisih, kaj neki bo zdaj naša vlada storila? Bo še božala Turke, jih hvalila za hrabrost, jim vračala sablje, ali pa bo nazadnje postopila tako, kakor bi vsaka druga Evropska vlada storila s takim divjim protivnikom? ali ne bo zahtevala preiskavanja in sodbe nad Turškimi generali, kolikor jih je do zdaj krivih roparskega zavratnega umora naših ranjenih? To tirja razžaljeni Ruski narod, razžaljena pravica, razžaljena omika in človekoljubje. Turki so v današnji vojski zgubili vse tiste pravice, katere vživajo omikani narodi v vojski; oni niso vojevajoč se narod, oni so divja krvoločna in roparska druhal brez človeškega čutja in tedaj tudi brez človeških pravic. Rusija ima vso pravico vsemu svetu objaviti, da vojska s Turško vlado je končana in da ona ima zdaj sveto dolžnost in neodjenljivo nalogo, Turške zavratne morivce in roparske druhal povsod in z vsemi sredstvi preganjati in krotiti, kakor vsaka poštena vlada preganja in kroti tolovaje, puntarje, morivce in druge hudodelce.

Natančno števljenje je pokazalo, da Turkov so naši zajeli v Plevni 44.000 mož; topov se je našlo res samo 77, kolikor je mislil Osman, da jih utegne rešiti v Vidin. Na Plevniških trdnjavah pa jih je imel Osman do 200. Pravijo, da nekaj jih je kje v zemljo zakopal, največ pa z dinamitom razbil. Bilo bi tedaj treba Osmana, predno so ga iz Plevne odpeljali, strogo prašati, kje je ostalo 123 topov, kateri so po vojni postavi Ruska lastnina.

Danes, v praznik sv. 3 kraljev, imamo tukaj Božični praznik. Ravno zjutraj so zavihrale po mestu zastave; telegraf nam je zopet čez noč prinesel kakor nalašč k Božiču veselo novico, da je en oddelek Gorkovega kora vzel Sofijo.

Srbska zmaga pri Pirotu je izbudila v Rusiji veliko radost; car je velel Srbom poslati 150 Georgijevskih ordnov.

V inostranih časopisih čislamo pogoje miru. Jako zanimive čenče so ti pogoji, kakor, na priliko, da Anglija nima nič proti temu, da se Dardanelski prolivi odkrijejo — se vé, da tudi Angleški vojni floti. Kakošna lisica bi rada bila Anglija! Kaj prav za prav so Dardanelski prolivi? Oni so vrata Ruske hiše, skozi katera drži pot po svetovnemu morju, družega nič, tedaj vprašanje o teh vratih ne more po pravici Anglije prav nič brigati. Sredizemno morje je svetovno morje, odprto vsem narodom. Črno morje pa je prav to, kar Kaspiško morje — to je, lastnina Rusko-Perška, uno pa lastnina Rusko-Turška. Kakor Anglija nima nikakoršne pravice imeti vojne

flote na Kaspiškem morju, tako tudi nima pravice do Črnega morja. A čez Dardanele drži pot iz Ruskoga morja v svetovno, ne pa v kako Angleško morje. Nevošljivoat Angleška je 1856. leta s silo zaprla Rusiji njena naravna vrata; — s silo, če ne bo drugače mogoče, si jih bo zdaj Rusija zopet odprla.

Drugi komični pogoj miru se tiče Rumunije, Bolgarije in Srbije, češ, da Rumunija in Bolgarija ste neodvisni državi, vendar garantirane od Evropskih vlad, a Srbija z Bosno in Hercegovino pa pripade vlasti Avstrije. Teh pogojev Ruski narod ne razume. Ruski narod ne preliha svoje krvi in ne trosi na milijarde rubljev zato, da bi Evropa gospodinjila v Bulgariji, in Srbi se tudi ne vojujejo zato, da bi hoteli izpod nominalne vrhovne Turške vlade priti Magjarom-turkom v kremplje. Enaki pogoji miru se zdé Ruskemu narodu norčave blodnje Evropskih turkofilov, ki v obupu svojem sanjajo zdaj o Turških pravicah, zdaj o kulturonosni misiji nemško-magjarske Avstrije. Nemško-magjarska Avstrija že zdaj komaj na nogah stoji; ako si naloži na pleča še Srbe, bi se pod slavjanskim bremenom zgrudila.

V Gorici 13. januarja. — Nas tukaj — sosede italijanske — je te dni bolj osupnil in rekel bi živeje zadel nepričakovani dogodek Rimski, ko Šipka in Niš. Šipka in Ruski Radecki: — naš Radecki in — Viktor Emanuel!! — Vsi trije italijanski tukajšnji časniki so včeraj in danes več ali manj v črnino zaviti; najbolje pa se odlikuje sè svoje — žalostjo „L' Isonzo“. Skoraj smešno patetičen — čez in čez tiskan — sestavek na prvi strani je debelo črno obrobjen, — čeravno imamo dobre tri ure hodá do mejne Idrije pri Bračanu. (M' intenda — chi può!) Mi radi spoštujemo družih ljudi občutke, da le so resnični; ali pretirana, narejena, demonstrativna „žalost“ se nam studi. Tako je tudi le zgolj affektacija, da so glediščne predstave slovečega tragikarja Ernesta Rossi-a, ki so se imele pričeti 16. t. m., odložene na naslednji teden. Najbolj pa sem se danes začudil, ko je tudi cerkveni naš list „L' Eco del Littorale“ sporočilo o Viktor Emanuelovi smrti oklenil z znamenji žalosti na tisti način, kakor demokratični (oder was!) „Goriziano“. *) Ko sem pa pozneje bral nek najnovejši telegram iz Rima, govoreč o nekih navskrižnostih zastran pogreba, mislil sem: Znabiti, da je „Eco“ pravo zadel. Znano je, da je bil Viktor Emanuel le več ali manj zavedno orodje zidarjem zedinjene Italije: on je dotični prevrat sè svojim kraljevim imenom in, kakor pravijo, „poštenjem“ zagrinjal, zagrinjal, kakor z nekakim plajščem dostojnosti in postavnosti. Tisti, ki so ga gledé na rovarske namene zlorabili živega, hočejo, kakor se kaže, zlorabiti tudi še celó truplo njegovo. To so namreč zakleti sovražniki vsakošnih vérskih in konservativnih načel. Od tod utegne nastati osodepolen konflikt. Kar bi bil Viktor Em. sè svojim nimbusom ubranil, moral bode naslednik Humbert zatreti znabiti sè silo. Bodi res, ali ne, da je Pij IX., govoreč o bolezni kraljevi, rekel: „Vatikan in Kvirinal sta bolna: slabo bode za Rim, če se zdravje ne povrne v Kvirinal“: — vsakako so te besede kakor preroške. Z eno besedo, kakor so tisti dan, ko je Viktor Em. umrl, viseli nad Rimom črni oblaki, tako se mi zdi, da vidim črne megle na cerkvenem in politiskem horizontu. — Bilo je 13. septembra preteklega leta popoldne, ko sem se spreha-

jal pred Kvirinalom in se oziral tje čez proti severozahodu, proti Vatikanu, kjer sem bil tri dni prej roko poljubil najčastitljivšemu in imenitnišemu starčeku na svetu. Kralja ni bilo v Kvirinalu ta čas; on se je sploh ogibal večnega mesta in Kvirinala; saj ste mu že podobni ss. Petra in Pavla pri vratih in drugi katoliški kipi v poslopji spričevali, da tu ni pravi dom njegov. Take in enake misli so mi rojile po glavi in koliko zgodovinskih epizôd je letelo memo mojega duhá tisti večer na Kvirinalskem griču! Premišljeval sem, kako je Pij IX. 24. novembra 1848. iz tistega osodepolnega poslopja ubežal in odpeljal se tje proti koloseju in dalje proti vratom sv. Ivana. In zdaj — prišel je za par dni v tisto poslopje Viktor Emanuel — sprejemati svoje velikaše, sprejet Gambetta-o in — umret, umret prav na 5. obletnico smrtnega dne Napoleona III., kateri ga je pripravil v Kvirinal!! To so reči in okolščine, ki silijo človeka — misliti! — Prav ima tedaj „Eco“ sè svojima debelima črnima črtama nad in pod sporočilom o smrti prvega kralja italijanskega; zakaj: vémo, kaj je bilo, a ne vemo, kaj da bo. — Naš državni poslanec gospod Fr. grof Coronini je preteklo nedeljo opravičeval svoje obnašanje v Dunajski zbornici. Govoril je jasno in gladko in tako, da mu ni moč veliko ugovarjati. Andrassy-evo politiko odobruje. Poslušalcev je bilo veliko; na zadnje so mu živo ploskali. — Tistega še ne 11letnega dečka (ne kovaškega, ampak mestne ljudske šole učenca), ki je 18. dec. l. l. realca Punzengruberja v pljuča zabol, so obsodili včeraj. Dvajset dni bo zaprt in stroške mora ranjencu povrniti. Ranjencu gre bolje, ali mati njegova je sinoči umrla. — Potovaje v Benetke sta došla danes v Gorico grof Bardi (vojvoda Parmski) in supruga njegova, knjeginja Braganška in se bosta nekaj dni mudila pri grofu Chambordu.

Iz Koroškega 10. jan. — Z železnico med doljnim Draubergom (Unterdrauburg) in Vošpergom (Wolfsberg) bo vendar le resnica. Pretekli mesec (od 11. do 20. dec.) je politiška komisija pod vodstvom vladnega svetnika grofa Chorinskega obhodila pot prihodnje železnice, pa nikjer ni našla nobenih ovir. Koj spomladi se imajo začeti dela. Mnogim se že sanja od presrečnih časov, ki dojdejo Labodski dolini, ko bode železnice hlaçon žvižgal po njej. Naj bi njih nade ne splavale po vodi! Skušnje marsikaterih krajev nam kažejo, da železnica ni povsod dobrota. Liberalci sicer pridigovajo, da so železnice „kulturonosilke“ in da sipljejo blagostan in blagoslov povsod, kjer tekó. To so pogostoma pač le prazne fraze! Ne, da bi hotel tudi jaz odrekati železnicam neizmerne koristi, ki jo donajajo posameznim krajem, deželam in v obče svetu; al to ne veljá o tistih s pečinami obdanih kotih, kamor nobena kultura ne more in katerim je železnica že velik kos kruha vzela in jim je zato večja nesreča kot sreča. Naj gredó liberalci le v nekatere kraje na notranjskem Kranjskem, — naj gredó v rodovitni južnovzhodni del Štajarske, kjer gre železnica od Zidanega mosta v Zagreb, — v okolico Brežico. Ondi bodo videli revščino tako, da je groza! Neomejeni odstop zemljišč železnici je kmetov veliko spravil na beraško palico; kar je siromakom še ostalo, v to se delita advokat in eksekucija. Primeri se že večkrat, da kmetje pridejo v davkarijo in prosijo, naj jih iz zemljiških bukev izbriše kot posestnike. Ne davno je bila kmetija nekega kmeta, kateri je bil 37 gold. na davkih dolžan, na 20 gold. cenjena, ki se bode komaj čez 10 gold. prodala. Ni ne tedaj vse zlató, kar se sveti, in tako je tudi z železnicami. Večkrat dobrota so tudi večkrat nesreča nekaterim krajem. Ali bo naša gori omenjena nova železnica v uno ali to vrsto spadala, učila bo prihodnost.

*) „L' Isonzo“ je sinoči hudo oštel „Goriziano-a“ zato, ker ni bil prve dni črno obrobjen. Med tem pa je prišel tudi njegov včerajšnji list sè sramožljivimi znamenji žalosti na svetlo.
Pis.

Iz Toplice 9. jan. — Srce domoljubu veselja igra, videti, kako se slovenska reč, vkljub vsemu prav Turškemu prizadevanju naših nasprotnikov, vendar čedalje bolj razvija; kako se narod v neizmerno sramoto onih, ki so si dolga leta že prizadevali in si še prizadevajo, vse, kar je slovenskega, zatreti, čvrsto zaveda ter s krepko besedo tirja mu naravne pravice. — Tudi pri nas sta se prizadevala posebno dva možiceljna, katera spadata v ono vrsto ljudi, ki neprenehoma trobijo v rog „Ljubljanskega buteljna“, tudi „Tagblatt“ imenovanega, in vse žile napenjata, vse pod oblast dobiti, kar je narodnega zadušiti in na njegovo mesto posaditi nemčurško tujko. Res, da ljudstvo se je že močno tega njunega vpliva otreslo, vendar imata, Bogu potoženo, še precej moči do nekaterih nevednih ljudi. Naj v pajasnilo tega povem nekoliko njune karakteristike. — Eden hoče biti od pete do glave modrijan; on meni, da vsak Kočevar je že izobražen in omikan, ki s krošnjo nekoliko po svetu hodi, vidi Gradec in Dunaj, pa še katero drugo nemško mesto. Ubil si je v glavo, da je njegova prva naloga, nemščino in nemško kulturo do sinjega morja razširiti. Se ve da mož je pozabil, da je bila njegova mati slovenskega rodú, da je bila prva beseda, katero je spregovoril, slovenska. Resnica sicer v oči bode, al vendar tudi beseda ni konj. Ako bodemo zmirom svoje krvave rane zakrivali, se nikdar ne bodo zaceliti dale! Zato naj odkritosrčno rečem, kar mi srce teži — pa brez zamere. „Svojo narodnost je treba izleči, svoj materinski jezik hlapcem, deklam in pastirjem prepustiti, duhovnov ne poslušati, — potlej bomo še le ljudém enaki postali“ — tako modruje oni gospod, kateremu smo po takem — živina!! Že večkrat sem pre-mišljeval, kako da je ta gospod tako šentano pameten človek postal in kje take vzore staknil; slednjič se mi je vendar posrečilo, vzrok temu vsaj nekoliko najti. Ta gospod hrepeni po tem, da bi se odlikoval od drugega svetá, to je, zvonec nosil pri nas. Najkrajša pot, veljavnost zadobiti, si je naš mož mislil, je materni jezik zatajiti in ga zasramovati. Jezik tedaj si je vzela sredstvo, doseči svoj umazani namen. O ti revše, ki ne veš, da vsak narod na svetu ima veljavo, — da jezik vsacega naroda je Božja stvar, — da s slovenskim jezikom prideš najdalje po svetu! Pameten Slovenec ne zaničuje nemškega jezika, al njegov slovenski jezik mu je pred vsem sveta reč. Kaj ne, da vi, nemčurško revše ne veste, da nekdanji Pruski kralj Friderik Véliki je nemški jezik tako zaničeval, da ga je imenoval „konjski jezik“ in ves zavzet bil za francoskega. Ali ni ta sicer modri kralj bil prav neumen o tem svojem zaničevanju nemškega jezika? Gledite: prav tak je tudi vsak, kdor pri nas zaničuje slovenski jezik memo nemškega! Taki ljudje niso naši prijatelji; njih se moramo ogibati kjer koli, in še posebno skrbeti za to, da se nam pri nobenih volitvah, bodi-si v županstvo bodi-si kje drugej ne vrinejo za naše zastopnike. — Drugi naš protivnik ne trobi svoje, ampak trobi le naučeno pesem; on živi iz žepa narodovega, pa na komando dela zoper svoj narod. V javnem življenju je sicer ničlja, vendar ga moram omeniti zato, ker ljudi le prevečkrat zmoti. On spada v vrsto tistih volekov, kateri niso „ne kuhani ne pečeni“; to vam je prava „pogreta rihta“, ki želodcu nikoli dobro ne dé. On ne zná pisati ne po nemški ne po slovenski; kedar je pa vendar prisiljen kak stavek napisati, ga napiše le po — nemški, pa ta pisarija vam je taka pošast, da se človek mora trikrat prekrižati, ko jo bere. Lahko bi „Novicam“ postregel z nekaterimi izgledi. Znano, da mora človek iz česa živeti, al to nam ne gre v glavo, kdo bi mogel komú kos kruha vzeti, ako vsaj ne dela zoper nas! Še bolj se nam pa čudno zdi,

da občinski možje morejo trpeti takega človeka, ki čez njih in čez vse, kar je domače in lepo, zabavlja. Zakaj ga že niso poslali tje v Hessen Kassel ali Sigmaringen, da bi ondi prodajal svojo nemško kulturo? Toraj, g. župan, čemu odlašate? Naj gre vsak k svojemu, če mu domači pošteni Topličanje nismo po godu. Mi smo tu na domači slovenski zemlji, hočemo ostati, za kar nas je Bog vstvaril, ne sovražimo nemškega jezika, pa tudi ne trpimo, da bi kdo naš lepi materni jezik zaničeval, kateremu gre, dokler smo pod presvitlim cesarjem Avstrijskim in ne pod cesarjem Nemškim, prvo mesto. — Naj zdaj še omenim, da se tukaj ljudje jako zanimajo za Rusko-Turški boj. „Bog daj zmago Rusom proti krvoločnim Turkom“ — tako želi mlado in staro. Zato je pa tudi pri nas pokanje možnarjev naznanjalo slavno zmago pri Plevni. Vse je bilo navdušeno, kajti Dolenjci še nismo pozabili, kaj so naši predniki trpeli pred barbarskim Turkom. — Konečno pa še nekaj. Mi dobimo v našo faro še eno šolo na Gornjih Sušicah. Dobili smo v ta namen 3000 gold. deželne podpore. Začelo se je lani julija meseca pod vodstvom gosp. Mihaela Zamida zidati in novembra meseca stalo je šolsko poslopje že pod streho. Tako bode tedaj mladina tudi v gornjem jako zanemarjenem kraju naše fare lepo priložnost dobila, izobraziti se. — Kedaj bodemo pa mi na Toplicah dobili lastno šolsko poslopje? Skrajni čas je tedaj, da bilo bi vseh pravih konec. Na delo tedaj!

Bogdan Ljubanski.

Iz Bizovika. (Narodna naša čitalnica) ima svoj občni zbor prihodnjo nedeljo, 20. dne t. m. popoldne ob 3. Gosp. tajnik poroča o društvenem delovanju lanskega leta, gosp. blagajnik pa o sklepu računa. Potem bodo nove volitve.

Iz Ljubljane. — To vam te dni potlačeni hodijo turkofili, kar Rusi, Črnogorci in Srbi mrtvaški zvon zvonijo Turkom. Pa kako da ne bi bili Ljubljanski turčini tako potrti, vsaj tudi oficijozna „Presse“ britko toži, da so nade Ogerskih državnikov po vodi splavale, česar so, kakor pravi, „naše nesrečne notranje zmešnjave krive“. Pač pozno pride to spoznanje! Kdo pa je kriv „dieser unglücklichen inneren Wirren“? — kdo drug, ko tista 2 naroda, ki hočeta gospodovati v Avstriji!

— (Volitve odbornikov v kupčijsko in obrtnijsko zbornico) bodo, kakor današnji list na drugem mestu kaže, 30. in 31. dne t. m. Pozivu na zadnji strani našega lista, namenjenemu volivcem, dodamo tukaj le še prošnjo drugim našim domoljubom v vseh okrajih, naj po vsi svoji moči skrbijo zato, da nihče, ki ima pravico voliti, ne zanemari te pravice, pa tudi svoj volilni list tako napravi, kakor postava veleva in je v pozivu volivcem naročeno. Ker smo gotovi tega, da bode nasprotna nam stranka vse svoje moči prav ali neprav napela, da bi zmagala, zato morajo tudi naši storiti vse, da bo zmaga naša.

— Banka „Slavija“ je Merkapoljski občini na Hrvaškem, ker je več gospodarjev pri njej svoja poslopja zavarovalo, darovala veliko gasilnico. To je hvalevredno praktično postopanje banke „Slavije“.

— Glasbena Matica je ravnokar na svitlo dala v ličnem tisku 3. zbirko „Milotink“ (4 slovenske pesni) za en glas in glasovir, vglasbil dr. Benj. Ipavec, in pa „Moje sanje“, romanca za gosli s spremljevanjem glasovira vglasbil Franjo Krežma.

— (Poslano). Poslanici g. Reisingerja, živinozdravnika Celjskega, v „Cillier Zeitg.“ 6. dne t. m. sem prisiljen tudi jaz s „poslanim“ odgovoriti zato, ker, ko R. sebi „slavo“ poje, tudi mene grabi. Naravnost mu moram reči, da bi bil R. veliko bolje storil, ko bi bil molčal, pa ne svetu kazal, da nima pojma, kaj je smrkav konj. Sekcija je kazala, da nikjer v

nosnih vrtlinah ni bilo sledú od kake bolezni; ker pa tega ni bilo, se je g. Reisinger prijel za tuberkeljne v pljučah, ne vedé, da konji dobijo po mnogih boleznih tuberkeljne, ki ne znamenčka smrklja nimajo. Da ono žebe gosp. Krajnca, ki sem ga jaz oktobra meseca v Celji ogledal, ni nobenega znamenja smrkave bolezni imelo, sem dal zapisati v zapisnik mestne županije Celjske z dostavkom, da ubogo žebe mora za kako hudo bolezen zboleti, ako bo dolgo samotež zaprto stalo v mrzli šupi, in celó poginiti. In kar sem prerokoval, se je res zgodilo! Namesti tedaj, da se je gosp. Reisinger z zabavljicami oglasil v „Cillier Zeitg.“, katere kažejo nevednost in hudobijo, bolje bi bil storil, ako bi bil s prav debelim plajščem pokrtil svojo živinozdravniško „učenost“. — Zakaj pa g. Reisinger že mesece in mesece še družega g. Krajncevega konja v kontumacijl drži, to menda tudi le on sam vé in pa kake stare od moljev razglodane živinozdravske bukve.

P. Skale, učenik živinozdravstva.

— (Poziv!) Avstrijsko patriotično pomočno društvo na Dunaji je vsled grozne vojske, ki se je vnela med Rusijo in Turčijo, izdalo oklic do ljudstva, naj na pomoč priteče ranjencem in nesrečnikom obeh vojskujočih se strank.

Prebivalci Kranjski!

Z enakim načelom človeškega sočutja in v isti namen se do Vas obrača podpisano društvo Ljubljanskih gospej, in ko ob enem mnogo cufanja (šarpije), obvez, platna in perila iz svojega društvenega zakladišča odpošlje, prosi Vas, da svoje milodare v denarjih, kateri se tudi v najmanjših zneskih hvaležno sprejmó, kolikor hitro morete, pošljete ali podpisani predstojnici, bivajoči na Turjaškem trgu hiš. št. 4 v drugem nadstropji, ali kateri spodaj imenovanih častitih gospej iz odbora, namreč:

- gosp. Sofiji grofici Auerspergovi, pred škofijo hiš. št. 7 v 2. nadstropju,
- „ Karolini Bleiweisovi pred škofijo hiš. št. 16 v 2. nadstropju,
- „ Flori Rudeževi, na starem trgu hiš. št. 16 v 1. nadstropju,
- „ Celestini Schifferjevi, na Turjaškem trgu hiš. št. 5 v 3. nadstropju,
- „ Mariji baronici Wurzbachovi na kongresnem trgu hiš. št. 15 v 2. nadstropji.

Darovi se bodo od tukaj po patriotičnem društvu Dunajskem nemudoma odpravili, kamor so namenjeni, in skupni znesek poslanih darov se bodo po časnikih naznanil.

Od odbora društva gospéj za ranjene in bolehe vojake.

V Ljubljani 15. januarija 1878.

Antonija baronica Codelli-Schmidburgova s. r., predstojnica.

— (Brenclj) X. letnika 1. šte. je prišel včeraj na svitlo. Razen mikavnega gradiva ima še dve veliki podobi, ki kažete Turka na kantu in žalost njegovih prijateljev zarad tega. Gotovo ga bodo vsi naročniki veseli.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — 10. dne t. m. je zbornica poslancev zopet začela svoje delovanje, — isti dan pa je začel tudi zborovati Ogerski zbor. Dunajska zbornica je pričela 12. dne t. m. razpravo pogodbenih zadev in sicer s dotično trgovsko postavo. — V početku te seje je minister pravosodja odgovoril na interpelacijo poslanca

Wörza in družnikov od 13. decembra l. l. gledé brošure „Lasser genannt Auersperg“, v kateri se ministerstvo obdolžuje sokrivnje pri zlorabi tako imenovanih „Cründungen“ ob času tako zvanega gospodarskega „procveta“. Minister je odgovoril, da predmet one brošure preiskuje državno pravdnštvo in da se bodo rezultati te preiskave izročili Dunajski deželni sodnji. Čudno je, kako se v tej stvari mlačno postopa, ko se je vendar vse hitreje in drakoniško postopalo z denarnimi zavodi na Českem le na neko hudobno denunciacijo.

Ogersko. — Opozicionalni Magjarski časniki ne kažejo zadovoljnosti, da je Andrassy odlikovan s „zlatim runom“, češ, da Magjarski narod ne odobruje njegove sedanje politike, ki je „ilirska politika.“ — Res, da Magjare čedalje bolj luna trka! — Pravda zoper dr. Miletiča obširne dimenzije jemlje; zaslišanih je bile mnogo prič; včeraj so se menda začeli govoriti državnega pravdnika in Miletičevega zagovornika. Podoba je, da je dr. Miletič prav nedolžen.

Hrvaško. — Kraljevi reskript na adresu deželnega odbora lanskega je zeló potrl srca vseh domoljubov, kajti on odklanja vse želje in prošnje, razodete v adresi deželnega zbora; zedinjenje Dalmacije s Hrvatsko ostane nerešeno, vprašanje o Reki odloženo, in kedaj se vojaška granica utelesi Hrvatski, tudi ni rečeno. Vsega tega so krivi Magjari, da Hrvatska ne postane trojedina kraljevina, kakor se na papirji imenuje.

Iz Rima. — Kralj Italijanski Viktor Emanuel je po štiridnevni bolezni za pljučnico, 58 let star, umrl. Malo pred smrtjo je papeža prosil odpuščenja in previden s sv. zakramenti za umirajoče 9. dne t. m. umrl. Še ta dan je bil njegov najstarejši, 34letni sin Humbert za kralja oklican. Viktor Emanuel bo jutri pokopan. Papež so dovolili, da se pogrebna svečanost sme vršiti v kateri koli cerkvi Rimski, izvzemši 4 cerkve, ki so po starodavnem običaji odločene za pogrebe papežev. Več ne pišemo o Viktor Emanuelu; naš dopisnik „iz Gorice“ ga je kratko pa dobro slikal, le to naj še omenimo, da minister notranjih oprav, Crispi, je v svoji okrožnici do prefektov deželi oklical, da je kralj previden s sv. zakramenti za umirajoče, umrl, češ, da bo to naznanilo na večino Italijanskega ljudstva dober vtisek naredilo. No, tedaj je ljudstvo Italijansko vendar še verno ostalo katolicizmu, ki ga vlada Italijanska tako hudo preganja!

Iz Rusko-Turškega bojišča. — Zmaga podi zmago na vseh stranéh. Turki povsod tekó. Komaj je padla Sofija, brž je general Gurko vjel 41 bataljonov Turkov, 8 baterij in veliko konjice. Skoro ob enem so vzeli Srbi trdnjavo Niš, kjer so dobili čez 200 kanon in 20.000 pušk ter zajeli vso posadko; po zeló krvavem boji posedli Kuršumlje. Črnogorcem pa se je podala trdnjava Bar. Tudi general Radecki je prišel s svojo vojno čez Balkan in prestrigel Sulejmanovi četi pot. Ker so Rusi med tem vzeli po vrsti Bazardčik, Ihtman, Mečko, Klissuro in druge kraje, je cesta od Niša do Filipopolja njihova, vse Turške dežele so odrezane od Carigrada. Tudi veliki knez Nikolaj je v nedeljo šel čez Balkan in bil v Gabrovem navdušeno sprejet. Generala Gurko in Radecki marširata proti Drenopolji, Sulejman-paša, sprevidivši, da ne more vstaviti ju in braniti Drenopolja, pobegnil je v Carigrad, isto tako je Muktar-paša popustil Erzerum, ki je popolnoma zapažen. Na kratko rečeno: čez mesec dni bodo Rusi v Carigradu, ako se ne sklene prej premirje. V tej največi sili so svetovali prijatelji Turčiji, naj sklene mir pod vsakimi pogoji, ktere jej stavi Rusija. Turčija je prosila Rusijo, naj se ustavi boj (naredi začasni mir); Rusija jej je rezodela pogoje, pod